

شناسنامه و استاندارد خدمت

مدیریت خدمات دارویی و پلیش (کنترل) نسخ تجویزی برای بیماران بستری به

ازای هر روز بستری

پاییز ۱۴۰۲

تنظیم و تدوین اولیه:

- دکتر زهرا جهانگرد   سرپرست دفتر نظارت و پایش فرآورده‌های سلامت سازمان غذا و دارو
- دکتر فرهاد نجم‌الدین   رئیس بخش مراقبت‌های دارویی بیمارستان سینا
- دکتر پریسا کیانپور   فلوشیپ فارماکوتراپی در مراقبت‌های ویژه
- دکتر الناز ذوقی   سرپرست گروه خدمات بستری و سرپایی فرآورده‌های سلامت سازمان غذا و دارو
- دکتر نوشین محمدحسینی   دکتری عمومی داروسازی
- دکتر حسین خلیلی   هیات علمی گروه داروسازی بالینی دانشگاه علوم پزشکی تهران
- دکتر امیر هوشنگ زرگرزاده   هیات علمی گروه داروسازی بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
- با همکاری:

دفتر نظارت و پایش فرآورده‌های سلامت سازمان غذا و دارو
تأییدیه:

- دکتر جمشید سلام زاده   دبیر‌بورد و رئیس انجمن علمی متخصصین داروسازان بالینی کشور
- دکتر فرشاد هاشمیان   رئیس انجمن علمی داروسازان ایران
- تأییدیه نهایی:

دکتر سعید کریمی   عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و معاون محترم درمان
مشاور: دکتر ساناز بخشنده   رییس گروه تدوین استاندارد و راهنمای بالینی معاونت درمان

تحت نظارت فنی:

گروه تدوین استاندارد و راهنمای بالینی
دفتر ارزیابی فناوری، تدوین استاندارد و تعرفه سلامت

الف) عنوان دقیق خدمت مورد بررسی (فارسی و لاتین) به همراه کد ملی:

مدیریت خدمات دارویی و پایش (کنترل) نسخ تجویزی برای بیماران بستری به ازای هر روز بستری با رعایت استانداردهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و مشروط به درج مشخصات مسئول فنی داروخانه (دریافت تعرفه توسط داروخانه در صورت اتصال به سامانه¹ TTAC و پایش (کنترل) اصالت دارو مجاز خواهد بود)

Standard for the prescription monitoring of hospitalized patients

کد ملی: ۹۰۵۰۰۵

ب) تعریف و تشریح خدمت مورد بررسی:

داروخانه‌های بیمارستانی بزرگترین بخش داروسازی در هر کشور هستند که اگر برای فعالیت بهینه آن برنامه‌ریزی صورت نپذیرد خطاهای دارویی بسیار و هزینه بسیاری بر نظام سلامت را در پی خواهد داشت. بنابراین تدوین راهکارهای استفاده منطقی و ایمن از داروها برای سیاست‌گذاران در این مراکز ضروری است. خدمات داروسازان در بیمارستان‌ها به اطمینان از اینکه داروها از نظر ایمنی، کارایی و اقتصادی به بهترین شکل استفاده می‌شوند، کمک می‌کنند. اتخاذ یک سیستم نسخه‌پیچی مناسب اولویت اصلی هر بیمارستان است تا فرآیند مدیریت داروی مقرون به صرفه در آن بیمارستان را تضمین کند. هدف از این استاندارد ارائه یک سیستم ساختارمند پایش داروهای تجویز شده به بیمار توسط داروسازان در راستای حمایت از پزشکان و پرستاران در کاهش رخدادهای خطاهای دارویی، فراهم کردن زمان بیشتری برای داروسازان برای مراقبت از بیمار و کاهش هدر رفتن داروهای گران قیمت و استراتژیک می‌باشد.

تعاریف

- ✓ نسخ دارویی: دستورات دارویی کتبی نوشته شده توسط پزشک در پرونده بستری بیمار.
- ✓ هشدارهای دارویی: تداخلات ماژور دارو-دارو، دارو-غذا، دارو-وضعیت بیمار (پرهیز یا تنظیم دوز) که نیازمند تغییر رژیم دارویی باشد و ناهماهنگی‌های دارویی از نوع داپلیکیشن^۲ به این صورت که دو یا چند دارو با اندیکاسیون یکسان از یک دسته دارویی بصورت غیرمنطقی تجویز شده باشد.
- ✓ بررسی نسخ دارویی بیماران بستری: ارزیابی علمی برای یافتن هشدارهای دارویی احتمالی (تداخلات ماژور) و انطباق دستور دارویی.

1 Track & Trace & Authentication Control

2 Therapeutic duplication

ج) اقدامات قبل از ارائه خدمت:

۱. صدور دستورات دارویی توسط پزشک معالج برای بیماران بستری در بخش‌های بیمارستان
۲. انتقال نسخه دارویی بیمار بستری در بخش شامل "شکل دارویی، قدرت دارو، دوز و تواتر مصرف دارو" (منطبق با کاردکس) به سامانه HIS^۳ توسط پرستار
۳. برقراری امکان دسترسی داروساز به خصوصیات دموگرافیک و پارامترهای آزمایشگاهی بیماران در HIS

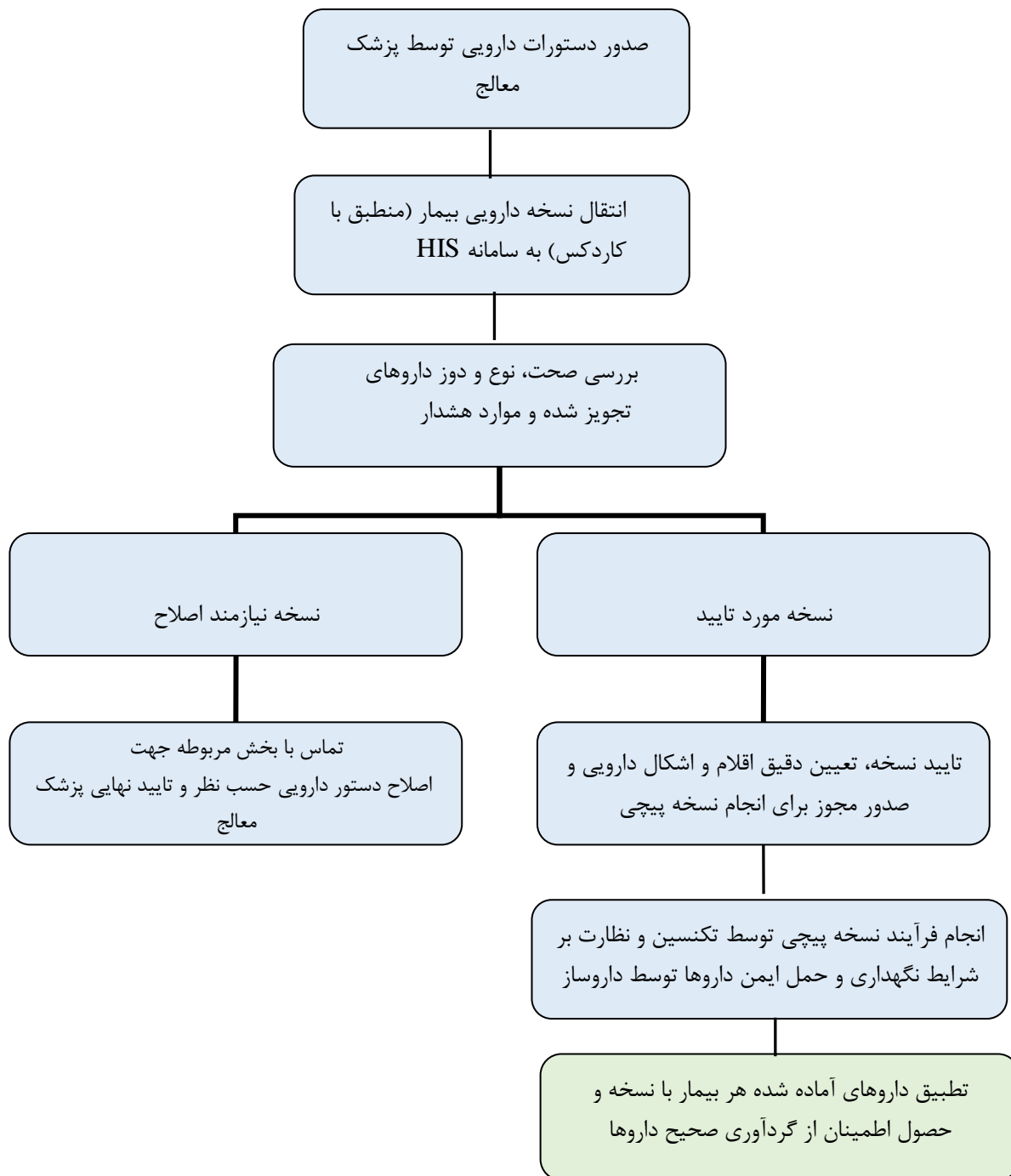
د) اقدامات در حین ارائه خدمت:

۱. مشاهده نسخه دارویی بیمار در سامانه HIS توسط داروساز مسئول فنی داروخانه و بررسی نسخ توسط داروساز
۲. بررسی صحت دوز داروی تجویز شده بر اساس ویژگی‌های دموگرافیک و پارامترهای آزمایشگاهی (از قبیل عملکرد کبد و کلیه بیمار) قابل رویت در HIS
۳. بررسی موارد هشدار (تداخلات دارو-دارو، دارو-غذا، دارو-وضعیت بیمار و ناهماهنگی‌های دارویی از نوع داپلیکیشن)
۴. بررسی داروهای مصرفی بیمار و تطابق با پارامترهای آزمایشگاهی از قبیل سطح الکترولیتها
۵. در صورت وجود هشدارهای دارویی، عدم تطابق دوز و اختلال الکترولیتی ناشی از عارضه دارویی، تماس با بخش مربوطه جهت اصلاح دستور دارویی حسب نظر و تایید نهایی توسط پزشک معالج
۶. تایید نسخه، تعیین دقیق اقلام و اشکال دارویی و صدور مجوز برای انجام نسخه‌پیچی
۷. انجام فرآیند نسخه‌پیچی توسط تکنسین داروخانه با نظارت داروساز مسئول فنی
۸. نظارت بر شرایط نگهداری و حمل ایمن داروها (مانند رعایت زنجیره سرد)
۹. تطبیق داروهای آماده شده هر بیمار با نسخه و حصول اطمینان از گردآوری صحیح داروها

و) هدف از ارائه این خدمت:

پایش نسخ تجویزی به بیماران بستری و حصول اطمینان از دریافت صحیح داروهای بیمار مطابق با تجویز پزشک معالج

ز) فلوجارت ارائه خدمت:

ج) تواتر ارائه خدمت:

به ازای هر روز بستری

ح) افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز (Order) خدمت مربوطه و استاندارد تجویز:

ط) افراد صاحب صلاحیت جهت ارائه خدمت مربوطه:

دکتری داروساز (مسئول فنی داروخانه)

ی) عنوان و سطح تخصصی های مورد نیاز (استاندارد) برای سایر اعضای تیم ارائه کننده خدمت:

ردیف	عنوان تخصص	تعداد موردنیاز به طور استاندارد به ازای ارائه هر خدمت	میزان تحصیلات مورد نیاز	سابقه کار و یا دوره آموزشی مصوب در صورت لزوم	نقش در فرایند ارائه خدمت
۱	دکتر داروساز	-	حداقل دکتری	-	چک نسخ تجویزی، بررسی موارد واجد هشدار، انتخاب شکل مناسب اقلام دارویی، نظارت بر داروهای جمع آوری شده توسط تکنسین و تطابق نهایی قبل از تحویل به بخش
۲	تکنسین داروخانه	-	-	-	جمع آوری اقلام دارویی مرتبط با هر نسخه با نظارت داروساز، بسته بندی و ارسال به بخش-ها

ک) استانداردهای فضای فیزیکی و مکان ارائه خدمت:

داروخانه بستری

م) داروها، مواد و لوازم مصرفی پزشکی جهت ارائه هر خدمت:

میزان مصرف (تعداد یا نسبت)	اقلام مصرفی مورد نیاز	ردیف
در هر شیفت، به تعداد داروسازان اجرا کننده این خدمت باید سیستم کامپیوتری وجود داشته باشد	سیستم کامپیوتری	۱

ل) اندیکاسیون‌های دقیق جهت تجویز خدمت:

برای تمام بیماران بستری که دستورات دارویی صادر می‌شود.

م) شواهد علمی در خصوص کنترل اندیکاسیون‌های دقیق خدمت:

ندارد.

ن) مدت زمان ارائه هر واحد خدمت:

۵ الی ۱۵ دقیقه

منابع:

1. Guideline on Inpatient Pharmacy Drug Supply 3rd Edition, ROSHAYATI BINTI MOHAMAD SANI etal, 2019
2. Requirement-development-pharmacy-facilities, in Hospitals, Health Clinics and Other Health Facilities, Ministry of Health, Malaysia
3. ASHP Guidelines: Minimum Standard for Pharmacies in Hospitals.
4. Drug dispensing systems in hospitals and their role in fostering clinical pharmacy activities and patient safety: A comparative study, Mokhlis Khalil Al Adham, Clinical Pharmacology & Biopharmaceutics, 2023
5. Automation of in-hospital pharmacy dispensing: a systematic review. Batson S,etal. Eur J Hosp Pharm. 2021 Mar;28(2):58-64. doi: 10.1136/ejhpharm-2019-002081.

